

*Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/204/2021
Rady Gminy Górzno
z dnia 22 października 2021 r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GÓRZNO
NA LATA 2021-2027**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	13
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
6. GOSPODARKA	19
7. ZASOBY MIESZKANIOWE	19
8. EDUKACJA I KULTURA	20
9. OCHRONA ZDROWIA.....	23
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	25
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	27
12. POMOC SPOŁECZNA.....	28
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	39
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY	40
15. BEZROBOCIE	43
16. BEZDOMNOŚĆ	47
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	47
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	52
19. SYTUACJA DZIECKA.....	56
20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	60
21. ANALIZA SWOT	64
III. PROGRAMOWANIE	75
1. WIZJA I MISJA.....	75
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	76
3. PROGNOZA ZMIAN	92
4. RAMY FINANSOWE.....	95
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	97
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	98
7. PROGRAMY I PROJEKTY	99
UWAGI KOŃCOWE	103

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno został przygotowany na lata 2021-2027. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 46 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 74% kobiet i 26% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (39%), 26-35 lat (28%) i 46-55 lat (13%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat (8,5%) i 20-25 lat (6,5%), zaś osoby w wieku poniżej 20 lat oraz powyżej 65 lat były reprezentowane przez 2,5% ankietowanych. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 65% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia

wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (17%), zasadniczym zawodowym (10%) i gimnazjalnym (2%), natomiast 6% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 78% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Górzno od urodzenia, a 22% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 2 do 30 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
46	kobiety (74%)	poniżej 20 lat (2,5%)	od urodzenia (78%)	wyższe (65%)
	mężczyźni (26%)	20-25 lat (6,5%)	od 2 do 30 lat (22%)	średnie (17%)
		26-35 lat (28%)		
		36-45 lat (39%)		zasadnicze zawodowe (10%)
		46-55 lat (13%)		gimnazjalne (2%)
		56-65 lat (8,5%)		brak deklaracji (6%)
		powyżej 65 lat (2,5%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 25 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 72% kobiet i 28% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (48%) i 26-35 oraz 46-55 lat (po 16%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 56-65 lat (8%) i 20-25 lat oraz poniżej 20 lat (po 4%), a 4% ankietowanych nie określiło swojej grupy wiekowej. Osoby powyżej 65 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
25	kobiety (72%)	poniżej 20 lat (4%)	od urodzenia (68%)	wyższe (60%)
	mężczyźni (28%)	20-25 lat (4%)	od 2 do 21 lat (12%)	średnie (16%)
		26-35 lat (16%)		zasadnicze zawodowe (12%)
		36-45 lat (48%)	brak deklaracji (20%)	gimnazjalne (4%)
		46-55 lat (16%)		brak deklaracji (8%)
		56-65 lat (8%)		
		brak deklaracji (4%)		

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 4 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy Górzno.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”

- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny

instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego,

inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje,

wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

„Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Strategia wyznacza cele rozwojowe, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”. Oprócz niego w dokumencie sformułowano trzy inne cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Realizację najistotniejszego z punktu widzenia polityki społecznej celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki” uzależniono od wdrożenia poniżej przedstawionych kierunków działań, oznaczonych numerami od 18 do 24.

- 18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 19. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.
- 20. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.
- 21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
- 22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
- 23. Wyrównanie szans edukacyjnych.

- 24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania jej realizacji, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii:

- ograniczenia finansowe,
- częste zmiany kadrowe.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

Większość z założeń przedstawionych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2011-2020 została zrealizowana. Najbardziej istotne działania to:

- stabilizacja socjalna rodzin z dziećmi osiągnięta dzięki programom rządowym,
- rozwój opieki nad dziećmi, utworzenie przedszkola i żłobka, wykwalifikowana kadra, dostęp do psychologa,
- coraz szersza oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży dzięki rozwojowi bazy edukacyjnej i sportowej,
- promowanie i wspieranie działań Kół Gospodyń Wiejskich umożliwiających organizowanie wolnego czasu dla osób starszych,
- poprawa bezpieczeństwa w gminie.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- opieka zdrowotna pozostaje na niedostatecznym poziomie,
- niewystarczająca opieka dla osób starszych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- systematyczny rozwój opieki zdrowotnej, poprawa jakości realizowanych świadczeń,
- wsparcie dla osób starszych,

- rozwój oferty kulturalnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy (zaplanowana budowa Domu Kultury).

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- poprawa i rozwój opieki nad najmłodszymi (nowoczesne przedszkole ze żłobkiem),
- stały rozwój edukacyjny, poprawa infrastruktury, bazy lokalowej, systematyczny udział w realizowanych projektach zewnętrznych poprawiających jakość kształcenia, zajęcia pozalekcyjne.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Realizację założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, uznano jako zrealizowanie większości założeń programowych. Powodem nierozpoczętych działań był deficyt środków finansowych.

Działania ocenione najwyżej:

Edukacja.

Działania ocenione najniżej:

Opieka zdrowotna.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Górzno to gmina wiejska położona w centralnej części powiatu garwolińskiego, w województwie mazowieckim. Zajmuje obszar 91,2 km², co stanowi 7,1% powierzchni powiatu. Graniczy z: gminą Borowie (na północy), gminami Miastków Kościelny i Żelechów (na wschodzie), gminą Sobolew (na południu), gminą Garwolin (na zachodzie) oraz gminą Łaskarzew (na południowym-zachodzie). Siedziba władz samorządowych gminy znajduje się w miejscowości Górzno.

W granicach gminy położonych jest 16 sołectw: Chęciny, Gąsów, Goździk, Górzno, Górzno Kolonia, Józefów, Kobyla Wola, Łąki, Mierzączka, Piaski, Potaszniki, Reducin, Samorządki, Samorządki Kolonia, Unin, Wólka Ostrożeńska. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką jest sołectwo Górzno Kolonia (1 004 osoby), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Ptaszniki (140 osób).

Na terenie gminy działa 21 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Górzno pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne (droga ekspresowa S17). Duże znaczenie badani przywiązywali także do stałego i dynamicznego rozwoju, modernizacji gminy w wielu obszarach oraz bezpieczeństwa. Wśród atutów wymieniono też inwestowanie w edukację młodzieży oraz młodych pracowników. Respondenci zwrócili również uwagę na otwartość mieszkańców, profesjonalną kadrę urzędniczą, w tym włodarza gminy.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia niewystarczająco rozwiniętej infrastruktury (zły stan dróg, niedostatecznie rozbudowana sieć gazowa, brak chodników i ścieżek rowerowych) oraz problemy komunikacyjne utrudniające dotarcie do większych miejscowości,

a także brak odpowiedniej opieki medycznej i dostępu do lekarzy specjalistów w placówkach służby zdrowia. Za równie istotną kwestię uznano ograniczenia finansowe na rozwój i inwestycje oraz niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy. Według badanych duży problem stanowi brak miejsc pracy, szczególnie dla osób niepełnosprawnych. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie oraz niewystarczające działania mające wpływ na powstawanie zakładów pracy chronionej i rozwój biznesu.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (modernizacja dróg, rozbudowa sieci gazowej w sołectwach, budowa chodników i oświetlenia) oraz rozwój cyfryzacji. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano też rozszerzenie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz utworzenie Domu Kultury i rozszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych w obszarze kultury, rekreacji i sportu. Do istotnych kwestii zaliczono również stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i poprawę sytuacji na rynku pracy, rozwój i promocję turystyki, a także zwiększenie zainteresowania władz gminy problemami społecznymi.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. gmina liczyła 6 588 osób, wśród których było 3 283 kobiet, które stanowiły 49,83% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 72 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców gminy systematycznie rosła. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba najstarszych mieszkańców gminy rosła, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszała się.

W latach 2018-2020 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie ulegało wahaniom, ale było w latach 2018-2020 stale ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 557	1 591	1 603
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 995	3 958	3 943
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 001	1 021	1 042
ogółem	6 553	6 570	6 588

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	109	122	84
liczba zgonów	70	74	60
przyrost naturalny	+39	+48	+24

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza gminy	72	74	62
liczba osób wymeldowanych poza gminę	86	105	68
saldo migracji ogółem	-14	-31	-6

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Górzno jest dobry. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 40% mieszkańców, a z sieci wodociągowej prawie 99% mieszkańców. System zaopatrzenia w wodę w gminie bazuje na ujęciach wód podziemnych, z których woda rozprowadzana jest siecią wodociagową do odbiorców indywidualnych. Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zwodociagowane. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga sieć gazowa, do której dostęp posiada 426 gospodarstw domowych. Odbiór i unieszkodliwianie ścieków zapewniają

dwie oczyszczalnie. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	111,19
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	5 900
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	24,5
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 400
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	2
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	2 400
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	58,25
liczba przyłączy sieci gazowej	426
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	105,5
w tym długość dróg gminnych (w km)	50,80

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2018-2020:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2018-2020.

inwestycje
1. Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Górzno Kolonia;
2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Górzno Kolonia;
3. Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Łąki,
4. Modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej w Łąkach.

Dane Urzędu Gminy Górzno.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Położenie gminy jest korzystne ze względu na bliskie sąsiedztwo ośrodka powiatowego oraz dobry dojazd do stolicy kraju. Podstawowy układ drogowy tworzą droga krajowa Warszawa – Lublin – Zamość, drogi powiatowe i gminne.

Do podmiotów świadczących usługi komunikacyjne należy m.in. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Garwolinie, Firma UT Janusz Wołoszka z siedzibą Miastków Kościelny oraz WERSPOL z siedzibą w Łukowie.

6. GOSPODARKA

Gmina Górzno należy do obszarów typowo rolniczych i nieskażonych ekologicznie. Większą część gminy zajmują użytki rolne – ok. 67%. W zachodniej, północnej i wschodniej części gminy znajdują się kompleksy leśne o łącznej powierzchni 2 707 ha, co stanowi około 30% powierzchni gminy. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	9 123
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	6 048,9
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	2 707,7
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	366,36

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W latach 2018-2020 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy rosła. Dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarczych ogółem (według stanu na koniec roku)	299	303	310

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Teren gminy Górzno jest objęty Planem Zagospodarowania Przestrzennego, dzięki czemu wzrasta jego atrakcyjność dla inwestorów. Plan przewiduje powstanie nieuciążliwego przemysłu, usług oraz rozwój osiedli rekreacyjno-leśnych. Gmina prowadzi aktywną działalność promującą lokalnych przedsiębiorców. Na jej terenie dominują zakłady usług transportowych i budowlanych. Świadczone są również usługi handlu spożywczo-przemysłowego.

7. ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2018-2020 r. gmina Górzno posiadała w swoich zasobach 4 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 213 m², w których zamieszkiwały 2

osoby. W analizowanym okresie gmina nie dysponowała mieszkaniami socjalnymi. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Górzno w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	4	4	4
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	213	213	213
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	2	2	2
liczba mieszkań socjalnych	-	-	-

Dane Urzędu Gminy Górzno.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 11 placówek systemu oświaty: w tym 1 żłobek, 6 placówek wychowania przedszkolnego, oraz 4 szkoły podstawowe. Dane na ten temat zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 11. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	15	3
w tym prowadzone przez gminę	1	15	3
w tym prowadzone przez inne podmioty	-	-	-

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	6	345	21
w tym przedszkola	2	243	16
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	4	102	5

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	4	596	74
szkoły ponadpodstawowe	-	-	-

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 14. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Publiczny Żłobek w Górznie	ul. Kard. St. Wyszyńskiego 8, 08-404 Górzno
2.	Przedszkole w Górznie	
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Józwickiego w Górznie	ul. Długa 6, 08-404 Górzno
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach	Łąki 78; 08-404 Górzno
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach	Samorządki 44a, 08-404 Górzno
7.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Uninie	Unin 86b, 08-400 Garwolin

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna w Górznie. Jej zadaniem jest gromadzenie, opracowanie i udostępnienie zbiorów bibliotecznych (26 402 książki) oraz upowszechnienie wiedzy na obszarze gminy. Placówka angażuje się w liczne działania kulturalne, prowadzi akcje promujące czytelnictwo. W 2020 r. z jej oferty skorzystało 1 080 czytelników.

Tradycją gminy jest „Dzień Górzna” organizowany przez Gminę Górzno oraz Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Górzno im. Aleksandry i Bronisława Rojek. Celem Stowarzyszenia jest działalność publiczna w dziedzinie edukacji i kultury, a także działania na rzecz kompleksowego rozwoju społeczności lokalnej.

Przy parafii św. Jana Chrzciciela w Górznie funkcjonuje damsko-męski chór parafialny, koncertujący na scenach lokalnych (koncerty gminne i parafialne), powiatowych oraz o zasięgu ponadlokalnym. Działa również Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Górznie. W czterech miejscowościach gminy (Górzno, Łąki, Samorządki, Unin) funkcjonują świetlice szkolne.

Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.

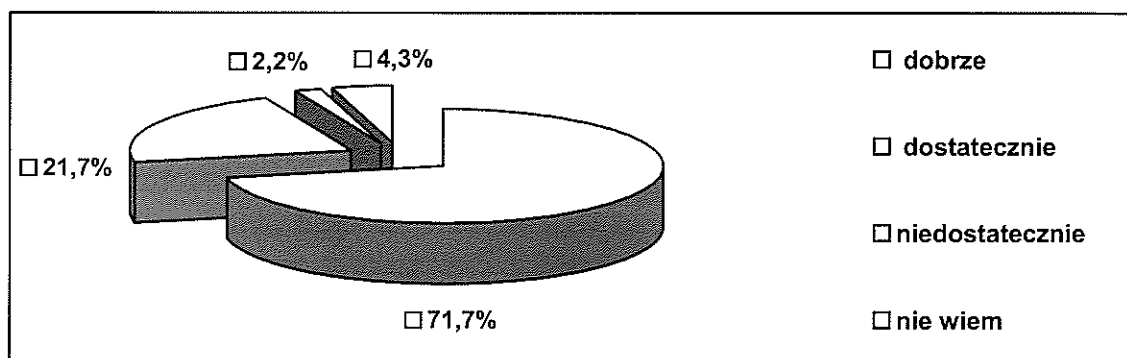
typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	-	-	-
świetlice	4	250	9
biblioteki i filie	1	1 080	6

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Zdaniem 93,4% badanych oferta edukacyjna szkół w gminie jest dobra lub dostateczna. Zaledwie 2,2% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 4,3% pytaných. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

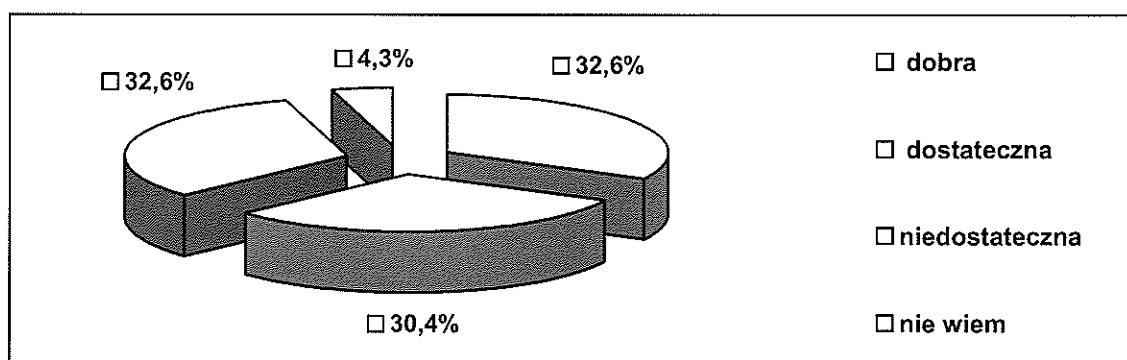

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie, 85% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby. 6,5% badanych nie podziela tej opinii, a 8,5% respondentów nie przedstawiło zdania w tej sprawie. Pozytywnie została oceniona także opieka nad dziećmi do lat 3 – 76% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby. 13% badanych nie podziela tej opinii, a 11% respondentów nie wyraziło swojego zdania w tej sprawie.

Według 32,6% ankietowanych oferta kulturalna w gminie jest dobra, a 30,4% badanych przyznało, że jest dostateczna. Przeciwnego zdania było 32,6% respondentów. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 4,3% pytaných. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Górzno w 2020 r. funkcjonował 1 zakład opieki zdrowotnej, prowadzona była 1 prywatna praktyka lekarska oraz działały 2 apteki. Dane dotyczące zakładów opieki zdrowotnej, praktyk lekarskich i aptek w gminie oraz ich wykaz zawarto w poniższych tabelach.

Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	1
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	1
liczba prywatnych praktyk lekarskich	1
liczba aptek i punktów aptecznych	2

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2020 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Kard. St. Wyszyńskiego 6, 08-404 Górzno
2.	Prywatny Gabinet Dentystyczny Elżbieta Garbula	ul. Urocza 6, 08-404 Górzno
3.	Apteka „Lawendowa”	ul. Długa 4, 08-404 Górzno
4.	Apteka prywatna mgr farm. Ewa Godlewska-Pytłarczyk	ul. Długa 2, 08-404 Górzno

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Górznie, w 2020 roku.

Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat korzystających z SP ZOZ w 2020 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
nowotwory	0
niedokrwistość	3
choroby tarczycy	4
cukrzyca	1
niedożywienie	5
otyłość	23

dziecięce porażenie mózgowe	2
upośledzenie umysłowe	2
padaczka	1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	41
alergia – dychawica oskrzelowa	14
alergia pokarmowa	13
zniekształcenia kręgosłupa	57
choroby układu moczowego	2
wady rozwojowe układu krążenia	1
wady rozwojowe układu nerwowego	3
zaburzenia rozwoju	177

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej SP ZOZ.

Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z SP ZOZ w 2020 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	18
gruźlica	0
choroby tarczycy	55
cukrzyca	67
otyłość	40
niedokrwistość	19
choroby obwodowego układu nerwowego	40
choroby układu krążenia	456
nadciśnienie	409
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	44
przewlekłe choroby układu trawiennego	11
choroba układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	31

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej SP ZOZ.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano zaburzenia rozwoju oraz zniekształcenia kręgosłupa. W dorosłej populacji w gminie najczęściej diagnozowano w 2020 r. choroby układu krążenia, w tym nadciśnienie oraz cukrzycę i choroby tarczycy.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi w SP ZOZ.

Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w placówkach SP ZOZ w 2020 r.

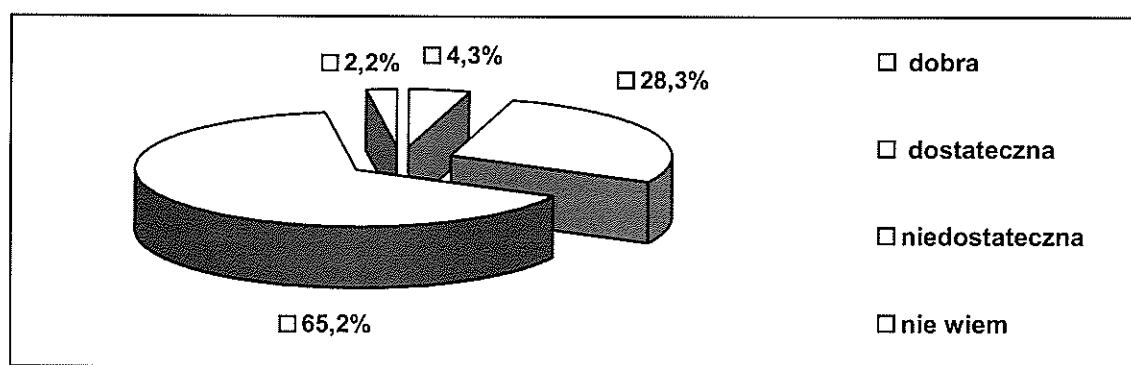
forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	320
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	202
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	208
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	66

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej SP ZOZ.

W 2020 r. w placówce SP ZOZ w Górznie poradami profilaktycznymi zostało objętych 320 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 202 wizyty profilaktyczne u dzieci do 1. roku życia.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość mieszkańców negatywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Według 65,2% ankietowanych jest ona niedostateczna. Jednocześnie 28,3% respondentów stwierdziło, że jest ona dostateczna, a 4,3% stwierdziło, że jest dobra. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 2,2% badanych.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Górzno służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się: 2 boiska wielofunkcyjne w Górznie, hala sportowa w Górznie, 2 sale gimnastyczne przy PSP w Górznie, sala

gimnastyczna i boisko przy PSP w Łąkach, sala gimnastyczna i boisko przy ZSP w Uninie.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe: Gminny Ludowy Klub Sportowy „Orzeł”, Unin 68, 08-400 Garwolin, Gminny Klub Sportowy Górzno, ul. Spacerowa 2, 08-400 Górzno; „Atom” Chęciny, Chęciny 25, 08-400 Górzno; Uczniowski Klub Sportowy „Błyskawica” przy PSP w Łąkach; Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” przy PSP w Samorządkach; Uczniowski Klub Sportowy przy PSP w Górznie, ul. Długa 6, 08-400 Górzno. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawierają poniższe tabele.

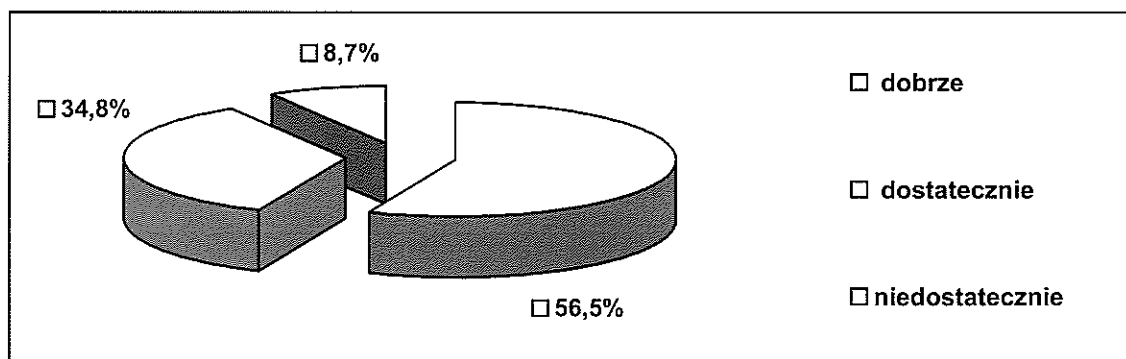
Tabela 21. Sport i rekreacja w 2020 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	10
kluby sportowe	6
w tym uczniowskie kluby sportowe	3

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy doceniają podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez uczestników badania, bowiem 56,5% ankietowanych uznało ją za dobrą, a 34,8% respondentów przyznało, że jest dostateczna. 8,7% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Garwolinie, w latach 2018-2020 na terenie gminy Górzno stwierdzono ogółem 40 przestępstw w 2018 r., 35 przestępstw w 2019 r. i 16 przestępstw, w tym jedno popełnione przez osobę nieletnią, w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020

przestępstwa w rozbiciu na poszczególne kategorie	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
przestępstwa popełnione przez nieletnich	-	-	1
przeciwko życiu i zdrowiu	2	1	2
przeciwko wolności	-	-	-
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	5	7	1
przeciwko mieniu	23	15	5
przeciwko rodzinie i opiece	7	8	6
przeciwko wiarygodności dokumentów	-	-	-
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	-	-	-
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	3	4	2

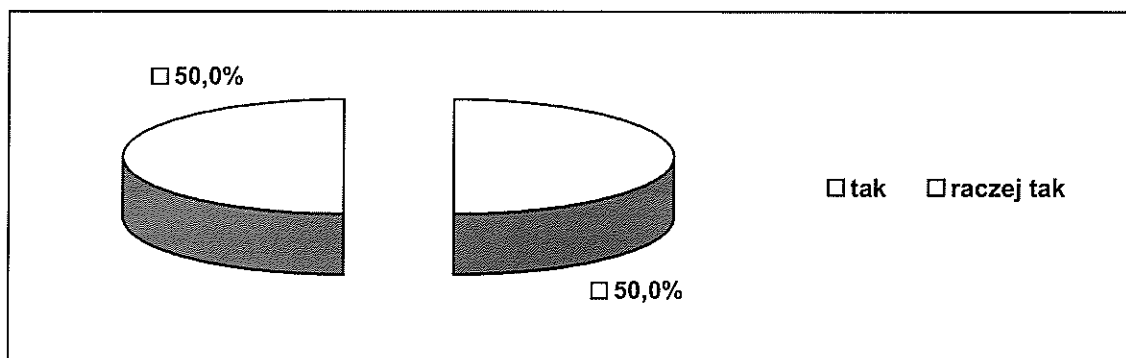
Dane Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (5 przypadków, o 10 mniej w porównaniu z 2019 r.), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (1 przypadek, o 6 mniej w porównaniu z 2019 r.) i przeciwko rodzinie i opiece (6 przypadków, o 2 mniej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 17 takich procedur, w 2019 r. – 13, a w 2020 r. – 25.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Górzno pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że wszyscy (100%) uczestnicy badania w miejscu zamieszkania czują się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z końcem 2020 r. kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowił kierownik oraz 3 pracowników socjalnych. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	3	-
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	zadania zlecone	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	zadania zlecone	-
pozostali pracownicy	zadania zlecone	-

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	3
	wyższe niekierunkowe		—	—
	średnie kierunkowe		—	—
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	—
		w trakcie realizacji	—	—
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	—	—
		w trakcie realizacji	—	—
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	—	—
		w trakcie realizacji	—	—
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			—	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			—	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			—	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w gminie Górzno wskaźnik ten był spełniony, bowiem GOPS zatrudniał 3 pracowników socjalnych, a na jednego pracownika socjalnego przypadało 42,3 rodzin objętych pracą socjalną.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadali kierownik i 3 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik GOPS-u posiadał ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w gminie Górzno na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	9 579 515,94	10 898 355,18	12 537 258,16
w tym na świadczenia pomocy społecznej	309 719,57	292 176,37	264 453,69
w tym na świadczenia rodzinne	9 269 795,37	10 606 178,61	12 272 804,47

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na świadczenia z pomocy społecznej w analizowanym okresie malała, rosły natomiast wydatki na świadczenia rodzinne.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	222	188	174
liczba rodzin	164	117	149
liczba osób w rodzinach	509	364	401
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	7,77%	5,54%	6,06%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2018-2020 ulegała wahaniom, podobnie jak udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-17 lat	97
18-25 lat	10
26-35 lat	16
36-45 lat	25
46-55 lat	16
56-65 lat	20
66 lat i więcej	12
razem	196

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do lat 17. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	60	69	52	162	204	141
bezdolność	1	1	1	1	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	30	32	31	149	156	164
bezrobocie	26	35	23	74	101	64
niepełnosprawność	47	47	37	128	137	99
długotrwała lub ciężka choroba	57	63	48	158	163	105
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	47	2	3	234	5	9
w tym rodziny niepełne	12	2	2	42	5	5
w tym rodziny wielodzietne	35	-	-	192	-	-
przemoc w rodzinie	-	-	-	-	-	-
alkoholizm	2	2	3	6	5	16

narkomania	-	-	-	-	-	-
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	-	1	1	-
zdarzenie losowe	1	2	2	1	3	2

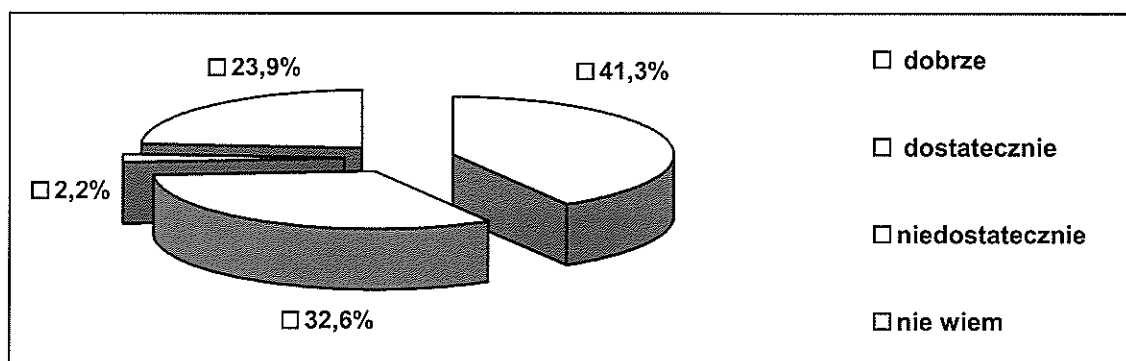
Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 były ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność oraz bezrobocie. Liczba rodzin w przypadku niepełnosprawności malała, natomiast w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa oraz bezrobocia ulegała wahaniom.

Zauważalnym powodem przyznawania wsparcia była ulegająca wahaniom w analizowanym okresie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na zbliżonym poziomie pod względem liczby rodzin utrzymywały się niewielkie przypadki alkoholizmu, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz przypadki zdarzeń losowych.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Rozkład odpowiedzi prezentuje wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 74% badanych pozytywnie oceniło te działania. Zdaniem 32,6% ankietowanych są one dostateczne, z kolei 41,3% uczestników badania przyznało,

że są dobre. Tylko 2,2% pytanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (23,9%) respondentów miał problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	104	88	93	104	86	89	214	218	308
rzeczowa	108	94	84	57	49	46	260	232	209
praca socjalna	X	X	X	102	93	127	310	270	338
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	21	17	15	-	-	-
schronienie	1	1	1	1	1	1	1	1	1
usługi opiekuńcze	0	1	1	0	1	1	0	2	2
specjalistyczne usługi opiekuńcze	9	8	9	8	8	8	34	37	37
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	1	2	2	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

W latach 2018-2020 na terenie gminy Górzno najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie pracy socjalnej przy czym ich liczba w tym okresie ulegała wahaniom. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc w formie wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku. W przypadku wsparcia finansowego liczba rodzin, którym przyznano pomoc, wahała się, natomiast w przypadku świadczeń rzeczowych, liczba rodzin w trakcie rozpatrywanego okresu malała. Znacznie

mniejsze rozmiary miała pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2018 r. zawarto 3 kontrakty, w 2019 r. – 5 takich kontraktów, natomiast w 2020 r. zawarto 1 kontrakt socjalny.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 4 rodziny dysfunkcyjne, w których wychowywało się 7 dzieci, skorzystały z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2018-2020.

Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	-	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	-	3	4
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	-	5	7
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	-	10	24
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	-	1 200	12 153

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej.

Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	1	2	2
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	1	2	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Górzno zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	113	282	180
liczba rodzin objętych wsparciem	32	106	64
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	84	112	74

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy socjalnej GOPS w Górznie przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych wydatkowanych na ten cel ulegała wahaniom, natomiast malała liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabela.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	2 723 244,39	2 585 152,94	2 685 423,56

liczba przyznanych świadczeń	16 266	14 790	14 023
------------------------------	--------	--------	--------

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Tabela 34. Rodzaj i wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	wartość przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	983 731,96	860 074,23	786 071,52
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	39 974,11	42 867,50	27 739,10
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	122 685,83	118 926,67	120 499,64
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	45 092,72	38 574,33	30 650,50
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	60 941,23	54 679,91	50 122,66
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	46 400,23	39 773,70	37 669,46
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	77 129,74	67 796,67	68 968,49
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	149 528,57	144 729,93	144 370,46
zasiłek pielęgnacyjny	256 272	293 739	341 270
świadczenie pielęgnacyjne	483 472	473 317	579 518
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	90 000	99 000	79 000
świadczenie rodzicielskie	216 317	211 020	207 721
zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy	33 611	23 560	27 440
razem	2 605 156,39	2 468 058,94	2 501 040,83

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **9 132 930,13 zł**. W 2020 r. ustalone prawo do świadczenia miały 834 rodziny, a świadczeniem objęto w sumie 1 521 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Górzno przyznano 1 świadczenie w 2019 r. i 1 świadczenia w 2020 r.

W 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 605 rodzin i objęło łącznie 941 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 282 300 zł.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało 129 dzieci i 48 osób dorosłych w 2018 r., 118 dzieci i 72 osoby dorosłe w 2019 r. oraz 85 dzieci i tyle samo osób dorosłych w 2020 r.

GOPS utrzymuje ścisłą współpracę z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, lekarzami, pielęgniarkami środowiskowymi oraz miejscową policją. Taka współpraca pozwala sprawniej zdiagnozować środowisko oraz udzielić konkretnej pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	24	18	13

liczba przyznanych świadczeń	287	263	184
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	98 200	86 800	56 300

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Warszawska 3, 08-400 Garwolin	dzieci i młodzież	32
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Mazowiecka 26, 08-400 Garwolin	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	b.d.
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Mazowiecka 26, 08-400 Garwolin	- osoby niepełnosprawne - dzieci niepełnosprawne	99
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie	ul. Mazowiecka 26, 08-400 Garwolin	osoby bezrobotne	239
5.	Sąd Rejonowy w Garwolinie Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	al. Legionów 46, 08-400 Garwolin	- osoby nadużywające alkoholu - ofiary przemocy w rodzinie	b.d.
6.	Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie	ul. Stacyjna 23, 08-400 Garwolin	mieszkańcy gminy	b.d.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Garwolinie w roku szkolnym 2019/2020 objęła wsparciem 32 osoby (dzieci i młodzież) z gminy Górzno. Wydano 21 opinii psychologiczno-pedagogicznych, 7 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, 1 orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania oraz 5 opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje zadania m.in. w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	–	–	–
liczba dzieci z gminy adoptowanych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	–	–
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	3	3	3
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	2	2
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	–	–	–

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

W 2020 r. na terenie gminy Górzno funkcjonowało 21 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę wsparcia lokalowego, doradztwa i konsultacji oraz konkursu na realizację zadania publicznego z zakresu rozwoju kultury fizycznej na terenie gminy Górzno. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 38. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Unin	Unin 68, 08-400 Garwolin
2.	Klub Sportowy „Set”	ul. Jana Pawła II 14, 08-404 Górzno
3.	Gminny Ludowy Klub Sportowy Górzno	ul. Spacerowa 2, 08-404 Górzno
4.	OSP w Górznie	ul. Św Floriana 18, 08-404 Górzno
5.	OSP w Kobylej Woli	Kobyla Wola 49b, 08-404 Górzno
6.	OSP w Samorządkach	Samorządki 35, 08-404 Górzno

7.	OSP w Uninie	Unin 57, 08-400 Garwolin
8.	OSP w Wólce Ostrożeńskiej	Wólka Ostrożeńska 25a, 08-404 Górzno
9.	OSP w Chęcinach	Chęciny 25, 08-404 Górzno
10.	OSP w Łąkach	Łąki 63a, 08-404 Górzno
11.	OSP w Goździku	Goździk 60, 08-404 Górzno
12.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Górzno im. Aleksandry i Bronisława Rojek	ul. Jana Pawła II 10, 08-404 Górzno
13.	KGW „Górzniaczki”	ul. Św. Floriana 18, 08-404 Górzno
14.	KGW „Uniniani”	Unin 57, 08-400 Garwolin
15.	KGW „Goździczanki”	Goździk 60, 08-404 Górzno
16.	KGW „Zgrane Babki”	Samorządki 44, 08-404 Górzno
17.	KGW „Kobylanki”	Kobyła Wola 49b, 08-404 Górzno
18.	KGW „Chęcinianki”	Chęciny 25, 08-404 Górzno
19.	KGW w Reducinie	Reducin 20a, 08-404 Górzno
20.	KGW w Łąkach	Łąki 78, 08-404 Górzno
21.	KGW w Mierzączce	Mierzączka 24b, 08-404 Górzno

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W 2020 r. w gminie Górzno funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 39. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Górznie	ul. Kard. S. Wyszyńskiego, 08-404 Górzno
2.	Parafia pw. Świętej Rodziny w Uninie	Unin 79, 08-400 Garwolin

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Parafie w gminie Górzno należą do dekanatu garwolińskiego w diecezji siedleckiej.

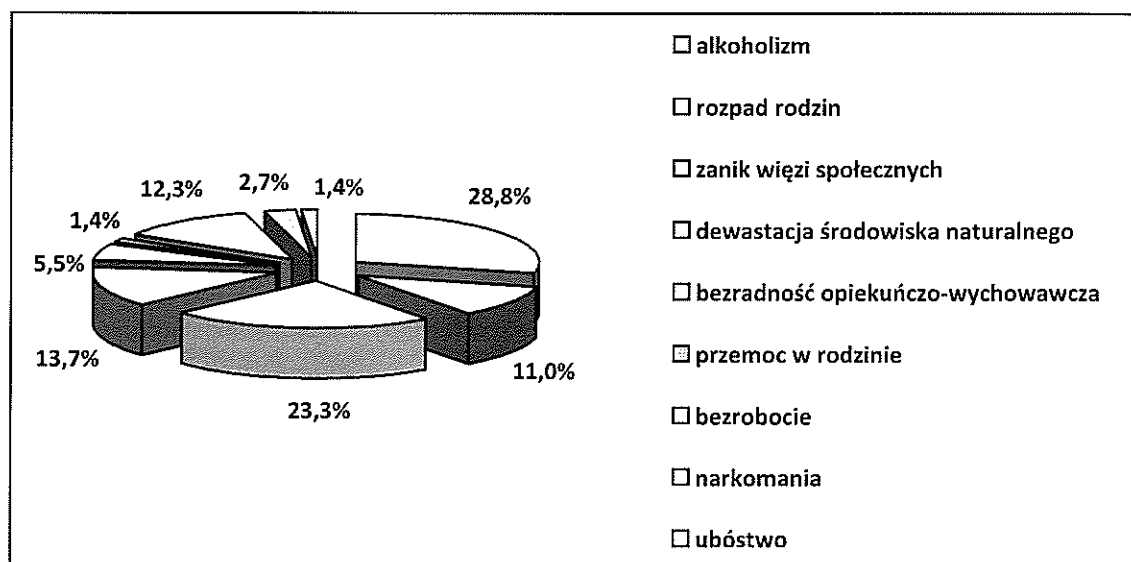
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono o wskazanie problemów bądź

niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm i zanik więzi społecznych. W dalszej kolejności wymieniali dewastację środowiska naturalnego, bezrobocie, rozpad rodzin, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, narkomanię, a także ubóstwo i przemoc w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

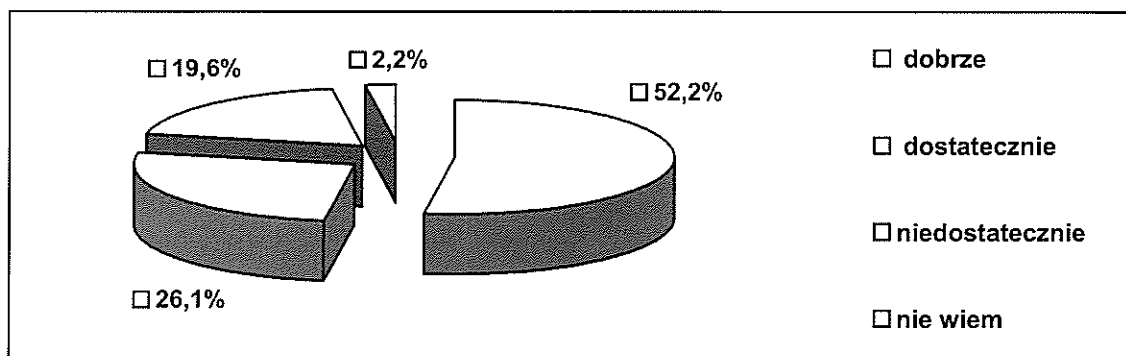
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność utworzenie domu kultury, organizowania imprez integracyjnych oraz wydarzeń kulturalnych, a także warsztatów tematycznych, wykładów i prelekcji. Zwrócono również uwagę na podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, szczególnie osób niepełnosprawnych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej organizowanie częstszych spotkań władz gminy z mieszkańcami, poprawę obecnej oferty opieki nad dziećmi do lat 3, zabezpieczenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, realizowanie inicjatyw

i projektów obywatelskich oraz rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

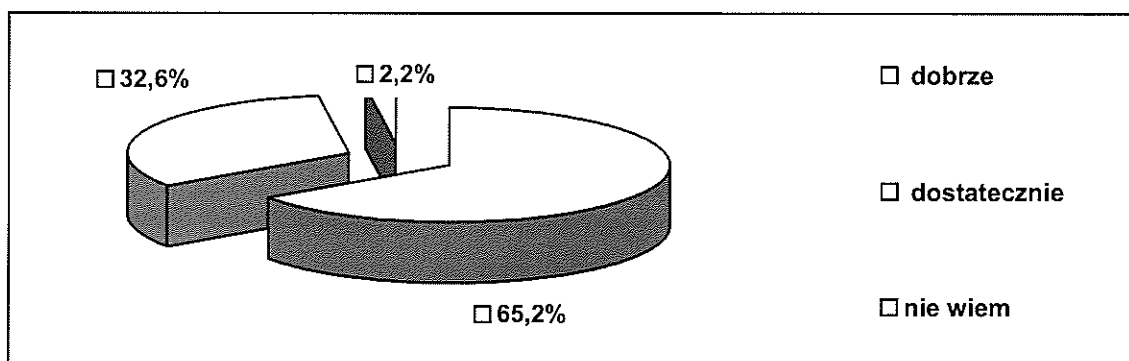

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy gminy bardzo pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 52,2% respondentów jest ona dobra, z kolei 26,1% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 19,6% badanych uznało ją za niedostateczną. Ponad 2% pytanym nie było w stanie jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Górzno jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy prawie 98% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Górzno w latach 2018-2020 była zmienna, bowiem wahaniom ulegała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2020 stanowiły zdecydowaną mniejszość ogółu osób pozostających bez pracy, wzrastała. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu również ulegał wahaniom. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 40. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	1 553	1 591	1 603
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	235	200	239
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	75	76	106
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	15,13%	12,57%	14,90%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie garwolińskim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 41. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie garwolińskim	9,1%	8,4%	9,4%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	4,9%	4,4%	5,2%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat garwoliński charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa mazowieckiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla gminy Górzno przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	42	17	40,5%
25-34 lata	82	48	58,5%
35-44 lata	51	25	49,0%
45-54 lata	38	12	31,6%
55-59 lat	15	4	26,7%
60 lat i więcej	10	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	16	9	56,2%
1-3 miesiące	21	10	47,6%
3-6 miesięcy	30	12	40,0%
6-12 miesięcy	53	30	56,6%
12-24 miesiące	55	25	45,4%
powyżej 24 miesięcy	63	20	31,7%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	31	28	90,3%
policealne i średnie zawodowe	50	24	48,0%
średnie ogólnokształcące	25	17	68,0%
zasadnicze zawodowe	86	26	30,2%
gimnazjalne i niższe	46	11	23,9%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	36	7	19,4%
do 1 roku	32	16	50,0%
1-5 lat	71	36	50,7%
5-10 lat	51	21	41,2%
10-20 lat	27	16	59,2%
20-30 lat	19	9	47,4%
30 lat i więcej	2	1	50,0%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 201 osób (w tym 82 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 92 osoby (42 k.) były w wieku do 30. roku życia, w tym 42 osoby (17 k.) do 25. roku życia, 131 osób (48 k.) było długotrwale bezrobotnych, 43 osoby (8 k.) były w wieku powyżej 50 lat, 34 osoby (27 k.) posiadały co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 2 osoby (1 k.) były niepełnosprawne.

Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	0
przetwórstwo przemysłowe	45	0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0
budownictwo	33	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	37	0
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	0
transport i gospodarka magazynowa	8	0
informacja i komunikacja	3	0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	0
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	0
administracja publiczna i obrona narodowa;	7	0

obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		
edukacja	9	0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	0
pozostała działalność usługowa	4	0
działalność niezidentyfikowana	18	0

Dane Powiatowego Urzędu w Garwolinie.

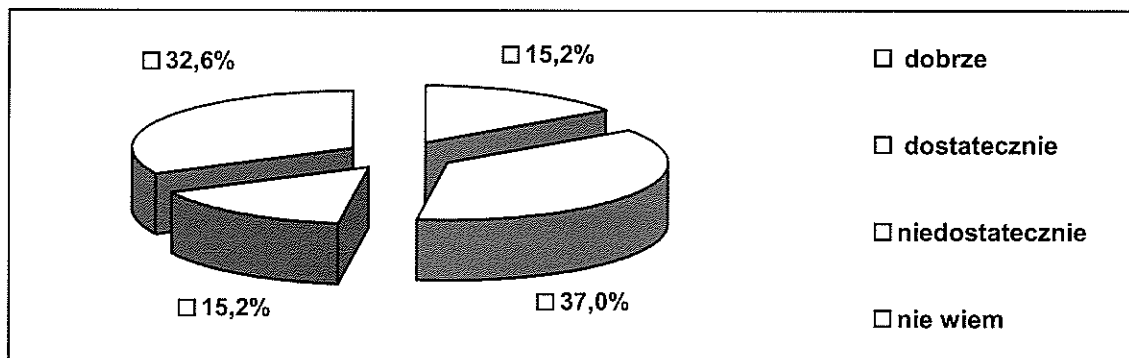
Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze funkcjonujące w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (45 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli (37 osób), budownictwo (33 osoby) oraz działalność niezidentyfikowana (18 osób).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje swoim klientom także prace społeczno-użyteczne. Z tej formy skorzystało 7 osób. Prace w ramach porozumienia w 60% finansuje Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie.

W gminie Górzno bezrobocie było piątym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, a skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 15% ankietowanych uznało działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dostateczne, a 37% pytanych oceniło je jako dobre. Jednocześnie 15,2% badanych stwierdziło, że są one niedostateczne, a 32,6% respondentów nie potrafiło tych działań ocenić.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Górzno z powodu bezdomności w latach 2018-2020 utrzymywała się na stałym poziomie, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 44. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	1	1	1
liczba osób w rodzinach	1	1	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

W 2020 r. umieszczono w schronisku 1 osobę bezdomną. Łączny koszt pobytu wyniósł 11 010 zł.

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Górzno.

Tabela 45. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na	52 882,18	58 841,23	55 231,02

sprzedaż alkoholu

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W latach 2018-2020 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Górzno ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2019 r. – 58 841,23 zł.

Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	46 052,87	46 374,00	14 300,75
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2 249,06	995,75	-
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 000	1 000	1 000
razem	49 301,93	48 369,75	15 300,75

Dane Urzędu Gminy Górzno.

W latach 2018-2020 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Górzno malała.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Górznie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 47. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	9	9	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górznie.

Tabela 48. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	17	19	16
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	-	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górznie.

Tabela 49. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

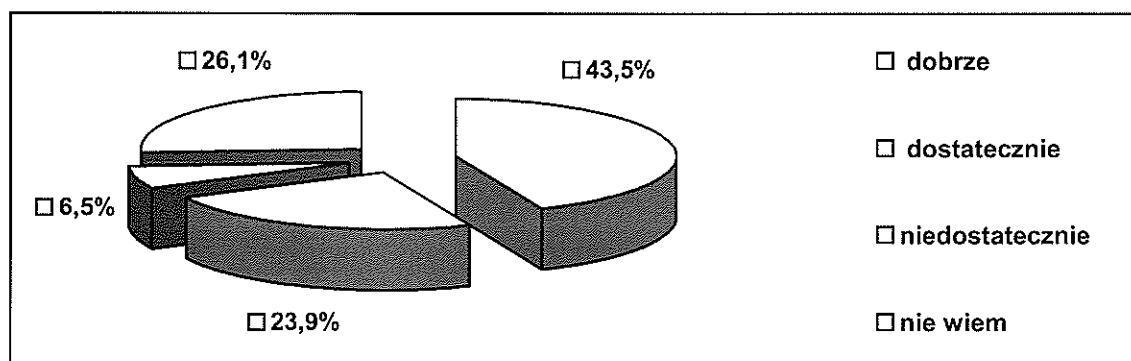
zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	27	10	19
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	-	-	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górznie.

W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom i wyniosła odpowiednio: 17, 19 i 16 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 1 osoby w 2018 r.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 27 osobami w 2018 r., 10 osobami w 2019 r. i z 19 osobami dotkniętymi tym problemem w 2020 r. W latach 2018-2020 GKRPA nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

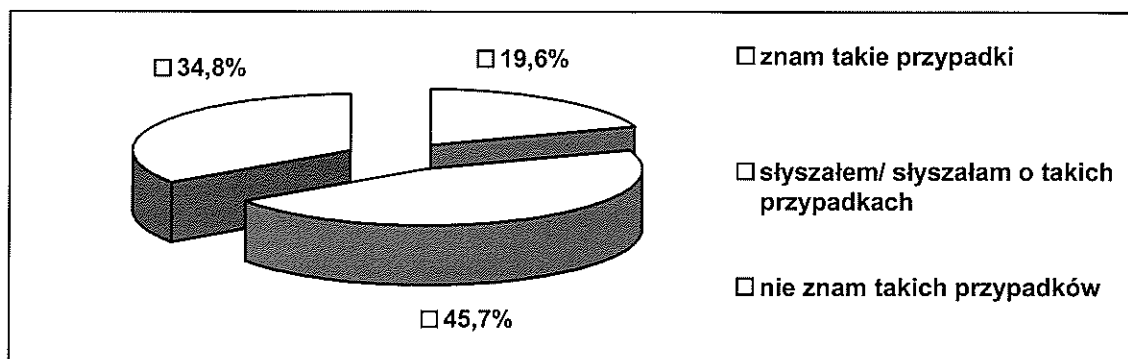
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według 67,4% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre lub dostateczne. Tylko 6,5% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Wysoki odsetek (26,1%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

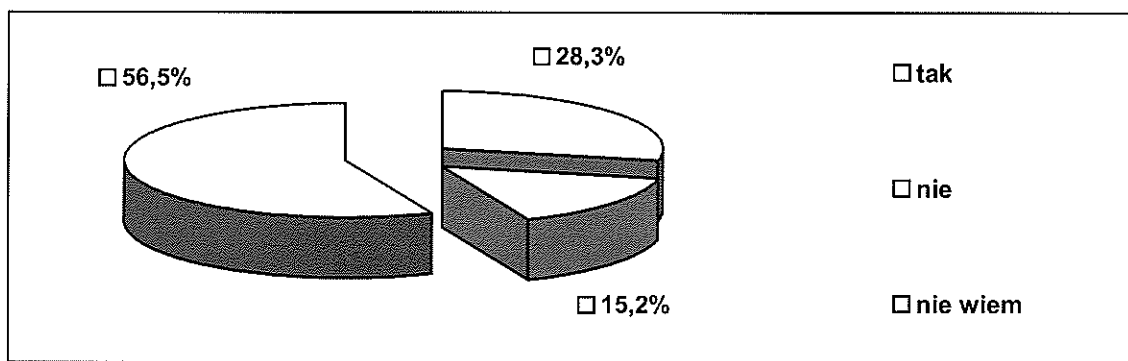

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 19,6% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie, a kolejne 45,7% badanych o takich przypadkach słyszało. Ponad 34% ankietowanych odpowiedziało z kolei, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 28,3% badanych odpowiedziało twierdząco. Według 15,2% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (56,5%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego

instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Górzno prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 50. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	7	7	7
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	3
liczba spotkań grup roboczych	42	28	33
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	17	13	25
w tym sporządzone przez Policję	17	12	24
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	-	1	-
w tym sporządzonych przez pracowników oświaty	-	-	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	20	14	17
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	5	2	1
liczba spraw sądowych	4	8	8
zakończonych wyrokiem	2	4	4
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	-	3	2

zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	1	1	2
umorzonych	1	–	–

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Górzno.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 2 rodzinom (6 osobom w rodzinach) w 2018 r., 2 rodzinom (5 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 3 rodzinom (16 osobom w rodzinach) w 2020 r. W analizowanym okresie nie udzielano wsparcia z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, wykładów, spotkań ze specjalistami, szkoleń, warsztatów, spektakli i pogadanek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych.

Na terenie gminy Górzno funkcjonują 4 świetlice szkolne. Celem zajęć w nich prowadzonych jest budowanie pozytywnego obrazu siebie, uczenie się rozpoznawania i nazywania uczuć. Ponadto uczestnik zajęć nabywa wiedzę niezbędną do pokonywania sytuacji problemowych. Program zawiera także ostrzeżenie przed szkodliwym wpływem nikotyny, alkoholu i narkotyków na życie i zdrowie człowieka. Istotną rolą świetlicy jest organizowanie wielu atrakcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży i do takich należą zajęcia plastyczne, sportowe.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki

równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2018-2020 w gminie Górzno struktura ludności pod względem płci była stabilna; połowę mieszkańców w 2019 r., a nieznacznie mniej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety w 2018 r. i 2020 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności gminy ogółem	6 553	6 570	6 588
liczba kobiet	3 270	3 286	3 283
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	49,90%	50,01%	49,83%

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie w latach 2018-2020 kobiety stanowiły zdecydowaną mniejszość ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	235	200	239
liczba bezrobotnych kobiet	75	76	106
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	31,9%	38,0%	41,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały w większości wyróżnionych kategorii, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy i do 1 miesiąca oraz osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat i od 1 roku do 5 lat, a także osób w wieku 25-34 lata i 35-44 lata.

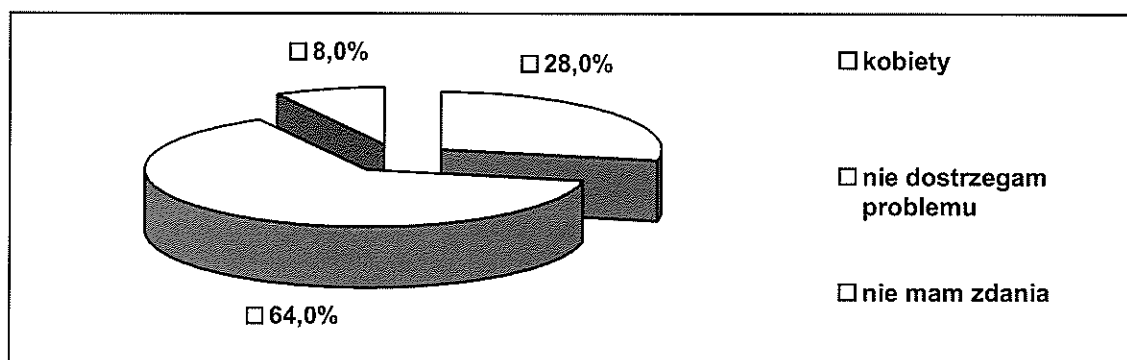
Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji

w zakresie równości płci w gminie Górzno przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 25 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

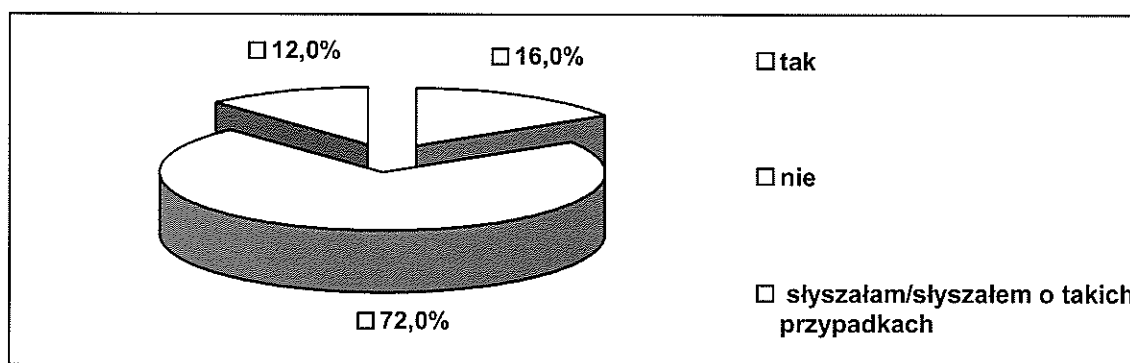
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

28% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Aż 64% pytanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu, a 8% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

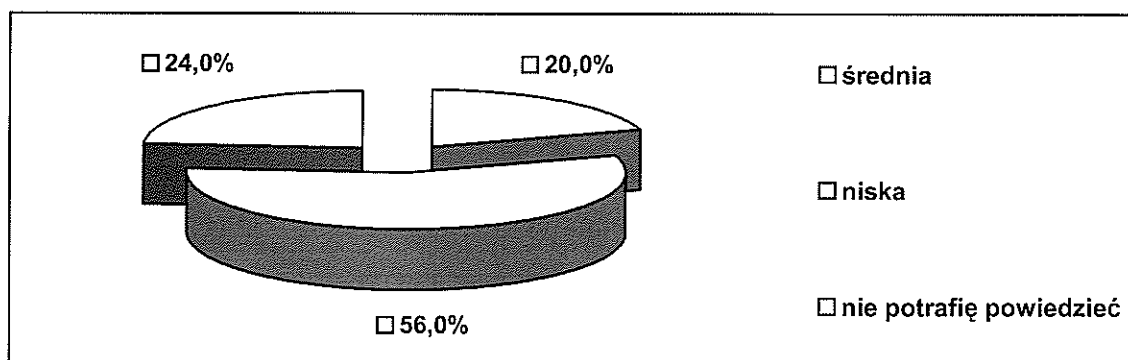

Dane z badania ankietowego

72% spośród pytaných mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 12% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a 16% respondentów stwierdziło, iż takie przypadki zna.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

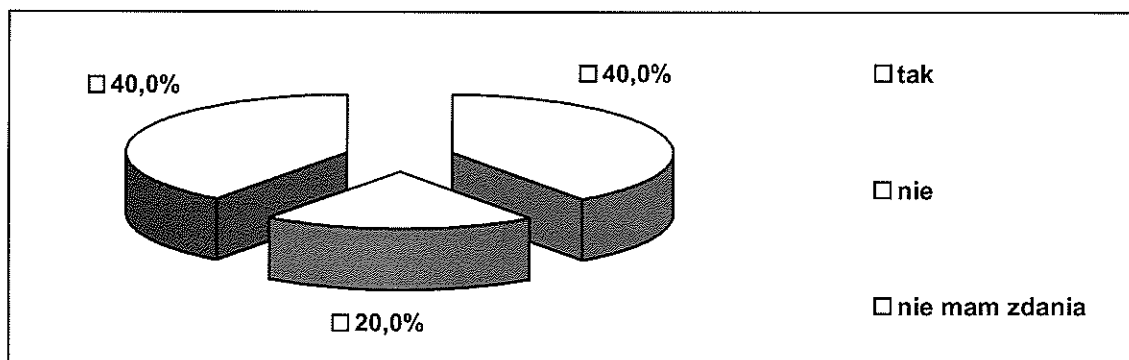

Dane z badania ankietowego

Według 56% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a kolejne 20% respondentów przyznało, że jest średnia. Ponadto 24% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

40% badanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 20% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Ponadto 40% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (31,8%) i płace (22,7%) oraz awans zawodowy, życie rodzinne i działalność społeczną, a także edukację i ochronę zdrowia (po 9,1%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac, organizowania szkoleń i kursów zawodowych podnoszących kwalifikacje oraz prelekcji rozszerzających wiedzę w kwestii dyskryminacji.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a wysoki odsetek respondentów potrafił ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Józwickiego w Górznie (liczba uczniów: 409, liczba nauczycieli: 42),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach (liczba uczniów: 59, liczba nauczycieli: b.d.),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach (liczba uczniów: 69, liczba nauczycieli: 24),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Uninie (liczba uczniów: 188, liczba nauczycieli: 20).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż dwie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę, a tylko 1 placówka zatrudnia psychologa, doradcę zawodowego oraz zapewnia opiekę pielęgniarską. Uczniowie wszystkich szkół mają dostęp do boiska sportowego, sali gimnastycznej, a także do Internetu. Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie, zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a dwie z nich organizują nauczanie indywidualne. Placówki oświatowe oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, rewalidacyjne.

Należy dodać, że Programem „Posiłek w szkole i w domu” objęto w 2020 r. w gminie Górzno 73 dzieci do ukończenia szkoły ponadpodstawowej oraz 13 dzieci dożywiano bez wydania decyzji administracyjnej, na wniosek dyrektorów szkół, w związku z przyjęciem programu ośłonowego „Pomoc gminy w zakresie dożywiania”.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Wszystkie szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, plastyczne, artystyczne, muzyczno-taneczne, sportowe, a także zajęcia wyrównawcze dla uczniów klas I-III.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi

obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 53. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	6	3
sięganie po alkohol	1	5	3
sięganie po narkotyki	—	—	4
niszczenie mienia szkolnego	2	4	2
kradzieże na terenie szkoły	2	4	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	4	2
udział w grupach negatywnych	1	1	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	12	2
autoagresja	1	2	3
ucieczki z domu	—	—	4
przestępczość ujawniona	—	—	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	2	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 54. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8
zaniedbanie	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	14
przemoc w rodzinie	10
wykorzystywanie seksualne dzieci	—
przestępczość	—

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono m.in. 12 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, a także 6 przypadków palenia papierosów, 5 przypadków sięgania po alkohol, po 4 kradzieży na terenie szkoły, niszczenia mienia szkolnego oraz dyskryminacji w grupie rówieśniczej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 14 przypadków uzależnień, 8 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 10 przypadków przemocy w rodzinie oraz po 3 przypadki zaniedbań i przestępczości.

Przedstawiciele dwóch spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś pozostali dwaj ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy w analizowanym okresie taki wzrost nastąpił.

Podobnie jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, w opinii przedstawicieli dwóch placówek w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, zaś trudności z oceną tego zagadnienia miało pozostałych dwóch uczestników badania.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Urząd Gminy, GKRPA, Sąd Rejonowy, Bibliotekę Gminną, Policję, Caritas, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, parafie, szkoły.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie finansowe i rzeczowe (dofinansowanie wyposażenia szkolnego, wycieczek szkolnych, udziału w przedstawieniach i koncertach), a także paczki żywnościowe, zbiórki obuwia i odzieży. Placówki umożliwiają udział w zajęciach pozalekcyjnych oraz wypożyczają laptopy w trakcie nauki zdalnej. Szkoły nawiązują współpracę z odpowiednimi instytucjami wspierającymi rodzinę, udzielają też informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy materialnej.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Umożliwiany jest kontakt i konsultacje ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych oraz wychowawcy i pielęgniarki, uczestniczą w zajęciach dodatkowych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, a także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia psychologa na pełny etat lub zwiększenia liczby godzin jego pracy, a także kontynuowania zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów i rodziców oraz prowadzenia szkoleń kadry pedagogicznej (dotyczących także nauczania zdalnego). Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też zintensyfikowania kontaktów z rodzicami oraz ścisłej współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły. Zdaniem ankietowanych należy promować działania o charakterze interdyscyplinarnym oraz zwiększyć oddziaływania ukierunkowane na indywidualizację procesu nauki i wychowania.

20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Górzno wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym rosła, wzrastał także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 55. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców gminy ogółem	6 553	6 570	6 588
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 001	1 021	1 042
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	15,3%	15,5%	15,8%

Dane Urzędu Gminy Górzno.

Rosnąca liczba osób starszych przy zmniejszającej się z roku na rok liczbie osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie w 2020 r. udzielił pomocy 12 osobom w wieku powyżej 66 lat, co przełożyło się na 6,1% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 56. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	0	1	1
liczba osób łącznie w rodzinach	0	2	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz problemy komunikacyjne, a także bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zwrócono także uwagę na brak oferty spędzania czasu wolnego oraz marginalizację i wykluczenie społeczne.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem

społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 2,5% respondentów.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Górzno, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była trzecim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2018-2020.

Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	47	47	37
liczba osób łącznie w rodzinach	128	137	99

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górznie.

Należy dodać, że w 2020 r. GOPS przyznał 477 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin

dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Garwolinie dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Górzno.

Tabela 58. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	13	15	9
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	40	44	50
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	5	14	11
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	21	20	26
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	14	10	13

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Garwolinie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Górzno mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	3	1	2
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	4	7	4
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	1	0	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

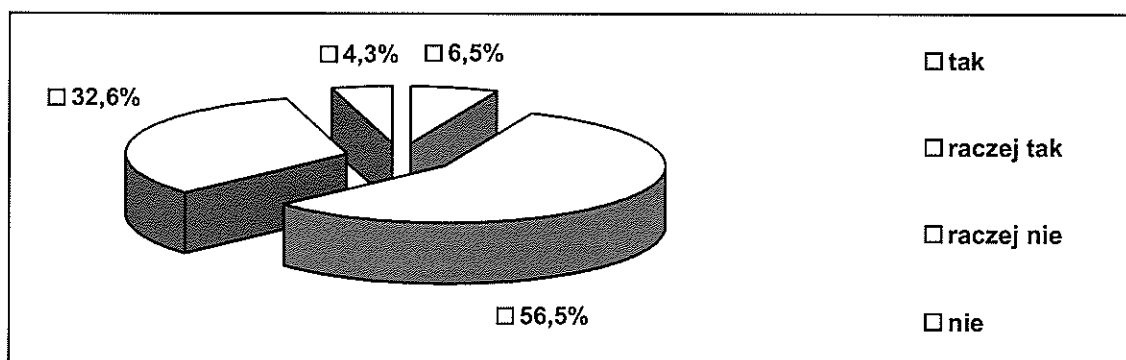
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych

w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, brak ofert pracy, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz brak odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, dyskryminację oraz problemy finansowe.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (63%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 36,9% badanych nie podziela tej opinii.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od

nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT

bezrobocie, ubóstwo, bezdomność

rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie

zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne

starość

niepełnosprawność

kapitał społeczny i ludzki

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ

mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie	• brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej • nierealizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem
szanse	zagrożenia
• podejmowane zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego mające na celu zainteresowanie terenami inwestycyjnymi • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • malejący poziom bezrobocia wśród kobiet • rosnąca liczba ofert pracy	• brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • brak zainteresowania osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych ograniczających bezrobocie w gminie • zawyżone statystyki bezrobocia, rejestracja w urzędach pracy dla

dla bezrobotnych - wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności - niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	uzyskania dostępu do świadczeń zdrowotnych a nie w celu poszukiwania pracy zwiększająca się liczba osób i rodzin ubogich (zwłaszcza wśród osób starszych i samotnych)
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, a także organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem oraz diagnozowanie problemu bezdomności w gminie.

Dostrzegane szanse, to: podejmowane zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego mające na celu zainteresowanie terenami inwestycyjnymi, zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych, malejący poziom bezrobocia wśród kobiet, rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych, wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności, a także niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Szczególnej uwagi ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, brak zainteresowania osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych, zwiększająca się liczba osób i rodzin ubogich (zwłaszcza wśród osób starszych i samotnych).

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
- analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie - wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych - zapewnianie dostępu do poradnictwa	- brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (tylko świetlice szkolne) - brak kadry do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie

specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadram i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • rozwinięta oferta profilaktyki i wsparcia dla dzieci i rodzin realizowana przez placówki oświatowe • tworzenie miejsc rekreacji dla rodzin	• brak akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • brak miejsc rozrywki i miejsc spotkań dla młodzieży
szanse	zagrożenia
• możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy (zadania realizowane przez świetlice szkolne) • wystarczająca oferta w zakresie opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (przekierowanie do placówek w powiecie) • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczająca oferta w zakresie opieki żłobkowej • dziedziczenie biedy i uzależnienie od wsparcia państwa, instytucji • brak inicjatyw i niechęć do wykorzystywania szans poprawy własnej sytuacji • roszczeniowość, nastawienie konsumpcyjne, świadomość praw bez świadomości obowiązków • niekonsekwencja metod wychowawczych – z jednej strony nadopiekuńczość, wyręczanie, a z drugiej znaczna swoboda (np. dot. samodzielnego poruszania się po terenie gminy zwłaszcza w godzinach wieczornych lub nawet nocnych – brak wiedzy i kontroli co do miejsca pobytu dzieci i młodzieży) • wzrost liczby rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne lub opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny (w tym znaczący udział osób z zaburzeniami psychicznymi)

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane mocne strony, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, rozwinięta oferta profilaktyki i wsparcia dla dzieci i rodzin realizowana przez placówki oświatowe, tworzenie miejsc rekreacji dla rodzin.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, jak również nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, dziedziczenie biedy, uzależnienie od wsparcia państwa, instytucji, brak inicjatyw i niechęć do wykorzystywania szans poprawy własnej sytuacji, roszczeniowość, nastawienie konsumpcyjne, świadomość praw bez świadomości obowiązków, niekonsekwencja metod wychowawczych – z jednej strony nadopiekuńczość, wyręczanie, a z drugiej znaczna swoboda (np. dot. samodzielnego poruszania się po terenie gminy zwłaszcza w godzinach wieczornych lub nawet nocnych – brak wiedzy i kontroli co do miejsca pobytu dzieci i młodzieży, wzrost liczby rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne lub opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny (w tym znaczący udział osób z zaburzeniami psychicznymi) – to kwestie, które mogą znacząco osłabić efekty podejmowanych działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do	• niewystarczający dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • brak kadry do pracy z osobami uzależnionymi

pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	
szanse	zagrożenia
• brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – m.in. zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające

zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, niewystarczający dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz brak kadry do pracy z osobami uzależnionymi – mogą mieć istotny wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi	• niedysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • brak komunikacji publicznej
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych	• rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • ograniczone warunki do kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej osób starszych • brak systemowych rozwiązań dla osób starszych – niewystarczające zabezpieczenie emerytalne przy wysokich kosztach codziennego funkcjonowania i kosztach leczenia • zagrożenie wykluczeniem społecznym osób starszych, chorych, niepełnosprawnych • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi.

Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych

korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin, ograniczone warunki do kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej osób starszych, brak systemowych rozwiązań dla osób starszych – niewystarczające zabezpieczenie emerytalne przy wysokich kosztach codziennego funkcjonowania i kosztach leczenia, zagrożenie wykluczeniem społecznym osób starszych, chorych, niepełnosprawnych.

W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze szczególnego zainteresowania instytucji i organizacji działających na terenie gminy.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
mocne strony		słabe strony	
- informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy - likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych - prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością		- brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy – niejednolite orzecznictwo - niedostępność usług rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami - wysokie koszty leczenia i rehabilitacji - brak albo ograniczona akceptacja osób niepełnosprawnych, wykluczenie społeczne - brak systemowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	
szanse		zagrożenia	
- społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - dysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy		- wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie - zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej - rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych - wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających	

działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością oraz uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych.

Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich m.in.: brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy ze względu na niejednorodne orzecznictwo, wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. niedostępność usług rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami, wysokie koszty leczenia i rehabilitacji, brak albo ograniczona akceptacja osób niepełnosprawnych, wykluczenie społeczne, brak systemowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych	• niekorzystne zmiany modelu życia: konsumpcjonizm, rozpad więzi rodzinnych, zaniedbania wychowawcze • wychowanie „bez stresu”, niski poziom edukacji sprzyjający niepodjęciu

• popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu	zatrudnienia
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • powszechny wzrost umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii • dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna: wodociągi, kanalizacja, sieć dróg • realizacja rządowych programów dla rodzin z dziećmi • większa świadomość w zakresie poszukiwania pomocy	• migracja osób aktywnych, dobrze wykształconych, w gminie pozostają osoby przejawiające bierne postawy, z ograniczeniami sprawnościowymi i intelektualnymi • wysoka fluktuacja kadr pomocy społecznej

- dobra baza lokalowa
- dodatni przyrost naturalny
- napływ nowych mieszkańców na teren gminy: aktywnych, o znaczącym potencjale intelektualnym
- wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, dostosowana do aktualnych potrzeb. Należy także podkreślić podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Górzno na lata 2021-2027. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie**
4. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
7. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Górzno zapewnia wysoki poziom i jakość życia mieszkańcom, z szeroką dostępnością do usług społecznych oraz warunkami sprzyjającymi rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla rozwoju oraz godnego życia mieszkańców gminy poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 cele zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie mieszkańców zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.	1. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami i instytucjami. 2. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 3. Podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	działania ciągłe

2. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.	1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 6. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 7. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.	działania ciągłe w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	12 537 258,16	13 630 250,00	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	0	2	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	401	360	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	52	40	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	23	18	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	1	1	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej	%	6,06	5,5	GOPS	raz w roku

w ogólnej liczbie ludności gminy					
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	338	310	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	1	3	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	239	200	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	106	90	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	14,90	13,5	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe,	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

**CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY
– PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	1. Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. 2. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 5. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 6. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 7. Poszerzanie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 8. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny. 9. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła.	działania ciągłe

	10. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.	
2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych. 6. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 7. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury, sportu i rekreacji.	działania ciągłe
3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	1. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego	działania ciągłe

	w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej	rodzina	149	130	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	3	3	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	127	115	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	4	3	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	3	3	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	0	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	0	0	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	25	21	ZI	raz w roku
liczba przyznanych świadczeń rodzinnych	świadczenie	14 023	13 800	GOPS	raz w roku

liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	184	175	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	64	71	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie idei starzenia się w zdrowiu i możliwości prowadzenia aktywności	1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym	działania ciągłe

społecznej.	i niepełnosprawnym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Podjęcie działań w celu utworzenia Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	
2. Wspieranie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej	1. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 2. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 3. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat	działania ciągłe

	warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	1 042	1 130	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	15,8	16,8	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	12	17	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	37	45	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	39	47	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	2	4	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu – promocja zdrowia i zdrowego stylu życia. 3. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej, realizowanie programów prozdrowotnych. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy oraz zwiększenia oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy.	działania ciągłe

	5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 6. Dbłość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców gminy.	
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.	działania ciągłe
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z bezpiecznym zachowaniem w drodze do i ze szkoły, bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły oraz w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku dzieci i młodzieży. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-educacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	działanie	2	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	nie organizowano ze względu na sytuację epidemiologiczną	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców	badanie	0	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
badania profilaktyczne dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	274	na podobnym poziomie	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa popełnione na terenie gminy	przestępstwo	16	15	Policja	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie udziału szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy kadrze pomocowej umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi	działania ciągłe

	partnerami projektów służących aktywizacji mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy oraz Kościołem.	
2. Wspieranie Instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	1. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania. 2. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy. 3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	działania ciągle

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	11	11	GOPS	raz w roku

liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie,	organizacja	21	23	UG, NGO-s	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	2	4	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	4	6	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań

zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,

	- zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,

	- zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 ujęto poziom wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie (10 267 220,84 zł), 851 – ochrona zdrowia (22 113,11), 852 – pomoc społeczna (665 188,88 zł), 854 - edukacyjna opieka wychowawcza (633 703,06) oraz 855 – rodzina (12 537 209,99 zł), który wyniósł **24 125 435,88 zł**.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co

najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, w 2024 roku oraz w 2026 roku Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio

ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm powiatu, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd powiatu, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym

idzie gminy. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny oraz Opieki nad Dzieckiem i Rodziną;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
5. Program Współpracy Gminy Górzno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich

wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele organizacji pozarządowej z terenu gminy.

Projekt: „Z psychologiem łatwiej.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach.

Cel główny projektu:

Wsparcie dla uczniów, ich rodziców i nauczycieli.

Miejsce realizacji projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa w Samorządkach.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie, rodzice, nauczyciele

Partnerzy:

Psycholog.

Czas realizacji projektu: 2021 r.

Projekt: „Rodzina znaczy Wiele.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach.

Cel główny projektu:

Organizacja wsparcia rodzin w środowisku lokalnym. Kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich. Rozwijanie kompetencji społecznych wśród dzieci i rodziców. Wzmacnianie poczucia własnej wartości.

Miejsce realizacji projektu:

Świetlice szkolne i wiejskie na terenie gminy Górzno.

Beneficjenci projektu:

Rodziny objęte wsparciem asystenta lub pomocą GOPS-u z terenu gminy.

Partnerzy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie, psycholodzy z terenu gminy współpracujący z placówkami oświatowymi.

Czas realizacji projektu: lipiec-sierpień 2021 r.

Projekt: „Bądź bezpieczny.”

Wnioskodawca projektu:

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Uninie.

Cel główny projektu:

Zwiększenie świadomości wśród młodzieży dotyczącej bezpieczeństwa.

Miejsce realizacji projektu:

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Uninie, OSiK w Garwolinie.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie ZSP w Uninie.

Partnerzy:

Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie, OSiK w Garwolinie.

Projekt: „Archipelag Skarbów – program profilaktyki zintegrowanej.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Józwickiego w Górznie.

Cel główny projektu:

Profilaktyka korzystania z substancji psychoaktywnych (ograniczenie używania alkoholu narkotyków i dopalaczy przez młodzież).

Wychowanie ku miłości, dojrzałości budowaniu więzi i odpowiedzialności za swoją seksualność (przeciwdziałanie skutkom seksualizacji dziewcząt, w tym zjawisku „samouprzedmiotowania”, podważanie obecnych w popkulturze silnie szkodliwych mitów na temat miłości i seksualności, ograniczenie korzystania z pornografii, wzbudzenie motywacji do pracy nad własnym rozwojem w sferze budowania dojrzałych więzi).

Profilaktyka ciąży nastolatków i profilaktyka AIDS/HIV (zmotywowanie młodzieży do utrzymania postawy wstrzemięźliwości seksualnej, poszerzenie wiedzy na temat zakażeń przenoszonych drogą płciową i skutecznych metod zapobiegania im).

Profilaktyka przemocy (ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej w formie fizycznej i słownej, a także przemocy o podtekście seksualnym, wzrost szacunku chłopców wobec dziewcząt i dziewcząt wobec samych siebie).

Cele ogólnoprofilaktyczne (podwyższenie kompetencji w zakresie zachowań asertywnych, wzmocnienie czynników chroniących w profilaktyce: więzi z rodzicami, nauczycielami, identyfikacja z własnym systemem wartości religijnych lub świeckich).

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Górznie.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych w Górznie, Łąkach, Uninie i Samorządkach.

Partnerzy:

Certyfikowani trenerzy programu „Archipelag Skarbów”.

Czas realizacji projektu: maj 2022 r.

Projekt: „Biblioteka – bank dobrych działań i pozytywnego myślenia.”

Wnioskodawca projektu:

Gminna Biblioteka Publiczna w Górznie.

Cel główny projektu:

Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowych nawyków jako naturalnych sił. Integracja rodzin.

Miejsce realizacji projektu:

Górzno.

Beneficjenci projektu:

Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, rodzice.

Partnerzy:

Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Prewencji Komendy Powiatowej Policji, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Górzno, KGW „Górznianieczki”.

Czas realizacji projektu: wakacje 2021 r.

Projekt: „Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, udzielanie wsparcia i pomocy środowiskom abstynenckim, jak i zagrożonych uzależnieniami.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”.

Cel główny projektu:

Ochrona i wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych, dotkniętych przemocą oraz ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Górzno.

Miejsce realizacji projektu:

Garwolin, ul. Zgoda 2.

Beneficjenci projektu:

Osoby uzależnione, współuzależnione, zagrożone uzależnieniami, środowiska abstynenckie, osoby dotknięte przemocą oraz stosujące przemoc.

Partnerzy:

Realizacja samodzielna.

Czas realizacji projektu: 2021 r.

Projekty:

„Aktywny tryb życia.”

„Szkodliwość nałogów”

„Eliminacja chorób przez szczepienia”

Wnioskodawca projektu:

SP ZOZ w Górznie

Cel główny projektu:

Ograniczenie otyłości wśród dzieci i młodzieży. Eliminacja chorób.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoły Podstawowe: w Górznie, Łąkach i Samorządkach. Ośrodek Zdrowia.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie szkół, rodzice dzieci zapisanych do SP ZOZ oraz pacjenci.

Partnerzy:

Szkoły Podstawowe.

Czas realizacji projektu: 2021-2023

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górzno na lata 2021-2027 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW**Diagramy**

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	65
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020	17
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.	18
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w 2020 r.	18
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	19
Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie gminy w latach 2018-2020	19
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020	20
Tabela 11. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020	20
Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020	20
Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020	20
Tabela 14. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020	21
Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.	21
Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.	23
Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2020 r.	23
Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat korzystających z SP ZOZ w 2020 r.	23
Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z SP ZOZ w 2020 r.	24
Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w placówkach SP ZOZ w 2020 r.	25
Tabela 21. Sport i rekreacja w 2020 r.	26
Tabela 22. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020	27
Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.	28
Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.	29
Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020	30
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020	30
Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.	31
Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020	31
Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020	33
Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020	34
Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020	35
Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020	35
Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020	35
Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w 2020 r.	36
Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020	37
Tabela 36. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.	38
Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020	39
Tabela 38. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.	39
Tabela 39. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy	40
Tabela 40. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020	43
Tabela 41. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020	43
Tabela 42. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	44
Tabela 43. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	45
Tabela 44. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020	47
Tabela 45. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020	47
Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	48
Tabela 47. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020	48

Tabela 48. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	48
Tabela 49. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	49
Tabela 50. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020	51
Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020	53
Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020	53
Tabela 53. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	58
Tabela 54. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020	58
Tabela 55. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020	60
Tabela 56. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020	61
Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	62
Tabela 58. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020	63
Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020	63

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	22
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	22
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	25
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	26
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	28
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	32
Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uciążliwie się w gminie?	41
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	42
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	42
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	46
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	49
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	50
Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	50
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	54
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	54
Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	55
Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć? ...	55
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	64

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Krzysztof Skwarak

